

Dairy Campus in Leeuwarden

Koeien *kijken*

De Dairy Campus biedt faciliteiten voor onderwijs en onderzoek in de melkveehouderij. De campus die in 2011 is gestart, wil de sector ook inspireren. Er komen leerlingen en studenten voor stages, excursies en opdrachten.

Marije van Huizen is hoofdverantwoordelijk voor het jongvee

De Dairy Campus bestaat sinds 2011 als centrum voor onderwijs, onderzoek en innovatie in de melkveehouderij

Terwijl regen en wind het terrein van de Dairy Campus in Leeuwarden minder aantrekkelijk maken, is er binnen een vergadering in de kamer van directeur Kees de Koning. Gea Miedema en Evie Vinken, studenten van Van Hall Larenstein en Wageningen University, werken boven aan het verslag van hun stageonderzoek en een Wageningse onderzoeker regelt een flap-over voor een bijeenkomst met mensen uit bedrijfsleven. Eke Folkerts voert me mee naar de stallen en de melkrobot waar net een koe in loopt. De robot herkent de koe en plaatst al scannend de tepelbekers aan de spenen. Wij hebben plastic weggoozakken over onze schoenen getrokken

vanwege de hygiëne. In de stallen komen we Marije van Huizen tegen. Ze heeft de opleidingen Melkveehouderij en Paardenhouderij op het Nordwin College gedaan, werkt sinds april 2013 in de stal en verzorgt er de koeien. Ze brengt ons naar het jongvee, haar verantwoordelijkheid, en toont een stuk of tien pasgeboren kalfjes. “Of je hier veel leert, hangt ook af van of je uit de sector komt of niet”, zegt ze. “Voor veel mensen uit de stad is alles nieuw.”

Het is volgens De Koning in zijn kantoor een rustige dag op de campus. “Maar gisteren liepen hier bijna honderd studenten rond. Studenten kunnen hier opdrachten uitvoeren, bijvoorbeeld

koeien beoordelen, vruchtbaarheidscontroles uitvoeren en dierenwelzijn evalueren, maar ze kunnen ook meewerken in proeven of zelf proeven uitvoeren.”

550 koeien

De Dairy Campus bestaat sinds 2011 als centrum voor onderwijs, onderzoek en innovatie in de melkveehouderij. Op de plek waar proefboerderij Nij Bosma Zathe, gebouwd in 1999, stond. Nadat Wageningen UR in 2010 de betekenis van haar proefboerderijen heroverwoog, is hier dit centrum gestart. Met partijen zoals Wageningen UR, Van Hall Larenstein, Nordwin College, LTO Nederland, FrieslandCampina, Dairy Training Center en financiële ondersteuning van de gemeente en provincie. En de bedoeling om een ‘toegevoegde waarde’ te leveren aan onderwijs, praktijkleren, onderzoek en de melkveehouders in Nederland en uiteindelijk de hele zuivelketen.

De campus, formeel onderdeel van Wageningen UR, maar zelfstandig opererend in haar eigen netwerk, is volgens De Koning volop in ontwikkeling. Zo zie ik in een krantenknipsel uit de Leeuwarder Courant van 13 november 2013 op het prikbord in de kantine dat fokbedrijf CRV, een coöperatief veeverbeteringsbedrijf dat plaats biedt voor twintig banen, naar de campus komt.

PTC+ Oenkerk heeft zich na enige aarzeling in de zomer van 2013 aangesloten en verzorgt trainingen melkveehouderij en melkverwerking voor groepen uit binnen- en buitenland. Dat gebeurt in samenwerking met uitzendorganisatie AB Vakwerk, consultancybureau The Friesian en PTC+ onder de naam Dairy Training Centre, DTC. Nu gebeurt dat nog in Oenkerk, maar straks op de Dairy Campus zelf.

De campus zit nu nog op twee plaatsen, want ook proefboerderij de Waiboerhoeve in Lelystad is onderdeel. Zodra de nieuwbouw in Leeuwarden klaar is – De Koning toont een tekening van het terrein zoals het er dan uitziet, met vijf stallen voor onderwijs en onderzoek, kantoorruimte, leslokalen en overlegruimte – komt alles hierheen. Ergens in 2015 telt de campus waar nu zo’n tweehonderd beesten staan, 550 melkkoeien.

Iets leuks

“Doel is dat we een infrastructuur hebben waar je alles verbindt, waar je de faciliteiten levert en plaats biedt voor onderwijs en praktijkleren bijvoorbeeld,

Gea (l) en Evrie bespreken de resultaten van hun onderzoek naar voedingsbeperking

dat dan uitgevoerd wordt door de partners. Ik besta bij het organiseren van activiteiten. Als je bijvoorbeeld over kennisdoorstroming praat, naast onderzoek, innovatie, onderwijs en praktijkleren, een poot van de Dairy Campus, dan zijn daar behalve LTO Nederland de kennismakelaars van de Melkveeacademie actief.”

De Dairy Campus functioneert volgens De Koning dan op nationaal niveau en met internationale betekenis. “Zo is bijvoorbeeld Van Hall Larenstein, een van de *founding fathers*, de trekker die invulling geeft aan de onderwijsopdracht met lectoraten en nieuwe opleidingen. Daarbij heeft VHL ook de opdracht om landelijk de verbinding te leggen naar de andere groene hogescholen.”

Hij legt uit hoe zo’n campus zichzelf versterkt. “Onze focus is het bedrijfsleven en daarom zijn we interessant voor onderwijs. En andersom zijn we vanwege het netwerk en de faciliteiten weer interessant voor bedrijfsleven.” In de directe omgeving van de Dairy Campus is plaats voor bedrijven op het bedrijventerrein dat Leeuwarden wil inrichten op agribusiness. Zo heeft CowHouse International, een handelsorganisatie in stalinrichting, zich hier gevestigd. “De inzet is dat we ruimte bieden waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en dat daar iets leuks uit ontstaat.”

“In 2012 hadden we ongeveer 5000 bezoekers en vorig jaar 7500. Op een open dag zijn het er zo’n 500 of 600, op andere dagen loopt er een groepje van tien studenten rond. Verder is er veel aanloop

‘Onze focus is het bedrijfsleven en daarom zijn we interessant voor onderwijs’

De Dairy Campus is nog in ontwikkeling. Zodra de nieuwbouw klaar is, is er plaats voor 550 melkkoeien

van buitenlandse groepen, vaak dertig tot vijftig mensen, meestal uit Europa, maar ook wel uit Rusland, Afrika of het verre Oosten.”

Smart

Folkerts wijst op een afgesloten deel in de stal. Ze licht even het doek op, maar voor de metingen telt elke verstoring. In de meetstal worden emissies bepaald als ammoniak, en ook gasvormige emissies als methaan kunnen er gemeten worden. Het gaat om mestraffinage, waarbij mineralen uit de koeienstront worden gehaald en gasvorming

een bijproduct is. Het is een voorbeeld van het onderzoek hier. Studenten kijken ook naar voeding, huisvesting, beweiding of welzijn. Er lopen onderzoeken naar *smart farming* waarbij elke koe als het ware zijn eigen gps-systeem heeft. Zo is te volgen of een koe vaak bij de voederbak staat, andere beesten opzoekt of misschien wat lui is. “Studenten denken na over wat je daarmee kan doen. Soms komen ze voor stage en soms werken ze ook heel zelfstandig aan opdrachten en onderzoek.”

Zoals Gea Miedema, VHL Melkveehouderij, en Evie Vinken, Dierwetenschappen in Wageningen. Ze zijn bezig met de afronding van een stage van een half jaar waarin ze onderzoek hebben gedaan naar de consequenties van beperkt voeren op automatisch melken. “We hebben gekeken naar voeropname, gedrag en gezondheid en de melkproductie. Vaak begonnen we dan al om zeven uur ’s morgens, maar we hebben ook twee keer ’s nachts observaties gedaan.”

“We kregen veel vrijheid,” vertellen ze, “maar er waren altijd mensen die we konden aanspreken als je ergens mee zat. Nu zijn we bezig met de presentatie van onze conclusies.” Het onderzoek begon met data verzamelen, zegt Evie. “We hebben tien weken lang heel veel in de stal rondgelopen. Koeien kijken.” ■

ONTWIKKELING MELKVEEHOUDERIJ

Volgens Kees de Koning, directeur van de Dairy Campus, wordt de ontwikkeling in de sector nu vooral bepaald door het einde van het melkquotum in 2015. Daardoor zal de Nederlandse melkveehouderij haar productie uitbreiden met anderhalf tot twee miljard liter melk. Hij verwacht verdere schaalvergroting en samenhangend daarmee meer automatisering (melkrobots en volgsystemen voor individuele koeien: smart farming). En ook meer mestraffinage. Er is volgens De Koning verder een sterke focus op diergezondheid. De sector wil de levensduur van koeien met twee jaar verlengen en dat betekent veel aandacht voor klauwgezondheid en mastitis en ook antibioticagebruik is hierbij een thema.